

A PTE BTK „OKTATÁS ÉS TÁRSADALOM” NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Preambulum

A doktori iskola szervezeti és működési szabályzata a Bölcsészettudományi Kar Doktori szabályzatának melléklete, kizárólag a PTE doktori szabályzatában, habilitációs szabályzatában és a BTK doktori szabályzatában, habilitációs szabályzatában foglaltakkal együtt érvényes, ezeket egészíti ki. (A hivatkozott szabályzatok megtekinthetők a http://btk.pte.hu/phd_szabalyzatok oldalon.)

I.

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1.§ (1) A PTE BTK „OKTATÁS ÉS TÁRSADALOM” NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLÁJA (a továbbiakban OTDI) a MAB 2015/9/IX/15/2/896 sz. határozata alapján akkreditált doktori képzést folytat, amelynek szabályozását a PTE Egyetemi Doktori Szabályzatának (továbbiakban: EDSZ) és a Bölcsészettudományi Kar Doktori Szabályzatának (továbbiakban: KDSZ), valamint a PTE Egyetemi Habilitációs Szabályzatának (továbbiakban: EHSZ) és a Bölcsészettudományi Kar Habilitációs Szabályzatának (továbbiakban: KHSZ) rendelkezései szerint határozza meg¹. Javaslatait, állásfoglalásait az illetékes szakterületi, valamint az egyetemi hatáskörű bizottságok, testületek elé terjeszti.

(2) Székhelye: PTE BTK 7624 Pécs, Ifjúság útja 6. („B” épület 101.)

A doktori iskola vezetője: Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin, DSc intézetigazgató egyetemi tanár.

2.§ (1) Az OTDI által szervezett doktori a képzés teljes idejű, nappali munkarendben folyhat. Az OTDI szervezett képzés keretében, illetve egyéni felkészülés alapján doktori (PhD) fokozat odaítélésére tesz javaslatot.

(2) Az OTDI a KHSZ 6. § alapján rendelkezik:

a) a doktori képzésre és a doktori fokozat odaítélésére vonatkozó javaslatétel együttes jogával,

b) a doktori képzés jogával, amely felöleli a doktori témák meghirdetésének, az oktatási foglalkozások tartásának jogát, a kreditismeréseknek és a vizsgáztatásban való részvételnek a jogát,

c) a doktori képzésbe történő felvételi eljárás lebonyolításának jogával, kijelölheti a doktori felvételi bizottság tagjait,

¹ http://www.pte.hu/files/tiny_mce/File/szabalyzatok/13mell-doktoriszabalyzat20130801.pdf _

http://www.btk.pte.hu/files/tiny_mce/PHD/BTK_doktori%20szabalyzat_20130626.pdf

- d) a témavezetők személyéről, a fokozatszerzési eljárások indításáról, a doktori szigorlat/komplex vizsga tárgyairól, a szigorlati/komplex vizsgabizottságokról,
- e) az Egyetemi Doktori Bizottságba (a továbbiakban EDB), valamint a KDHT-ba való tagdelegálás jogával,
- f) a saját működésüket meghatározó saját szabályzat megalkotásának jogával és kötelezettségével.

II.

AZ OTDI SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

1.§ (1) Az OTDI működése a törzstagok, témavezetők, oktatók, valamint meghívott hazai és külföldi oktatók és kutatók tevékenységén alapul. A doktori iskola törzstagjai közül kerül ki a doktori iskola vezetője és a programvezetők. Az OTDI szakmai tevékenységét az iskola vezetője és tanácsa szervezi. A szakmai testületekben az OTDI-t az iskola vezetője képviseli, akadályoztatása esetén helyettesítését az általa felkért programvezető vagy törzstag látja el. Az OTDI programjainak szakspecifikus tevékenységét a programvezetők irányítják.

(2) A doktori iskolában működő képzési és kutatási programok:

- 1. Oktatástörténet program
- 2. Nevelésszociológia program

1.

A doktori iskola vezetője

1.§ (1) Az OTDI vezetője az egyetemmel teljes idejű közalkalmazotti jogviszonyban álló, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi tanár törzstagok közül választható.

(2) A doktori iskola vezetőjét a doktori iskolai törzstagok többségének a javaslatára, a KDHT támogatásával, az EDB választja. A doktori iskola vezetőjét a rektor nevezi ki legfeljebb ötéves időtartamra. A kinevezés többször is meghosszabbítható.

(3) A doktori iskola vezetője

- a) irányítja a doktori iskola tanácsának tevékenységét, felel a doktori iskola tanácsa által hozott döntések végrehajtásáért
- b) koordinálja a doktori iskola által folytatott szakmai tevékenységet,
- c) képviseli a doktori iskolát,
- d) javaslatot tesz a doktori tanácsnak a doktori iskola fejlesztésére,
- e) felel az Országos Doktori Tanács honlapján kötelezően megjelenítendő adatok és dokumentumok aktuális állapotáért.

2.

A OTDI Tanácsa

1.§ (1) Az OTDI Tanácsának működését az egyetemi és kari doktori szabályzat vonatkozó pontjai határozzák meg:

„5. § (1) A doktori iskola vezetőjének munkáját segítő testület a doktori iskola tanácsa, amelyet a doktori iskola törzstagjai választanak a doktori iskolán belül működő doktori programok vezetői, valamint a kar tudományos fokozattal rendelkező oktatói közül, tagjait pedig az EDB bízza meg és menti fel. (EDSZ)

8. § (1) A doktori iskola vezetőjének munkáját segítő testület a doktori iskola tanácsa, amelyet a doktori iskola törzstagjai választanak a doktori iskolán belül működő doktori programok vezetői, valamint a kar tudományos fokozattal rendelkező oktatói közül, tagjait pedig az EDB bízza meg és menti fel.

9. § A doktori iskola tanácsának elnöke a doktori iskola vezetője, szavazati jogú tagjai a programvezetők (doktori szakbizottság vezetők), valamint – a doktori iskolák belső szabályzatának megfelelően – meghatározott számú további oktatók. A doktori iskola tanácsának tanácskozási jogú tagja programonként 1 doktorandusz.

11. § A doktori iskola tanácsának munkáját az iskola vezetője által felkért titkár segíti.

12. § A doktori iskola tanácsának feladatai:

a) az iskola belső szabályzatának és követelményrendszerének kidolgozása az egyetemi és kari Doktori Szabályzattal összhangban, valamint a kari Szabályzatban foglaltak végrehajtása.

b) A doktoranduszok tanulmányi és kutatási tevékenységéhez szükséges infrastrukturális és szakmai feltételek felügyelete.

c) A szervezett képzés szerkezetének meghatározása, javaslattétel az oktatási foglalkozások meghirdetésére.

d) A doktori iskolára háruló adminisztratív és nyilvántartási kötelezettségek teljesítése.

e) A felvételi-, szigorlati/komplex vizsga- és bírálóbizottságok elnökeinek és tagjainak, valamint a fokozatszerzésre jelentkezők szigorlati/komplex vizsga tárgyainak kijelölése.

f) A doktori iskola vezetőjének személyében szükséges változások kezdeményezése, a javaslatoknak a MAB eljárási rendje szerinti előterjesztése a KDHT számára.

g) Az iskola akkreditált oktatóinak személyében történt változások kezdeményezése és a javaslatoknak a MAB eljárási rendje szerinti előterjesztése.

h) Indokolt esetben javaslattétel a KDHT-nak a doktoranduszok/doktorjelöltek jogviszonyának törlésére.

i) A BTK Kari Hivatal Doktori Iroda adminisztratív feladatai ellátásának ellenőrzése.

j) A KDHT számára éves minőségbiztosítási jelentés elkészítése.

k) Döntés a predoktori állások betöltéséről.

l) *Javaslatétel a KDHT döntéseire.*

m) *A KDHT által adott feladatok teljesítése.*”

3.

Az OTDI Tanácsának működési keretei

1.§ (1) A doktori iskola szakmai tevékenységét a doktori iskola vezetője a doktori iskola tanácsának közreműködésével irányítja. A tanács munkáját titkár segíti, akit a doktori iskola vezetője kér fel, s aki nem oktatója a doktori iskolának. Javaslatait a doktori iskola tanácsa a KDHT és az EDB elé terjeszti.

(2) Az OTDI Tanácsának elnöke a doktori iskola vezetője, szavazati joggal rendelkező tagjai a programvezetők és a törzstagok. Tanácskozási joggal rendelkező tagjai a doktori iskola titkára, valamint a doktoranduszok két képviselője. Az elnököt, a programvezetőt távollétében helyettese szavazati joggal helyettesíti.

2.§ (1) A doktori iskola tanácsa az időszerű feladatoknak megfelelően, de félévenként legalább egyszer ülésezik. Az ülések összehívását a KDHT, az OTDI Tanácsának elnöke, ill. bármely szavazati jogú tagja kezdeményezheti. Az ülést az elnök hívja össze. A meghívót az írásos előterjesztésekkel együtt egy héttel az esedékesség előtt kell kiküldeni.

(2) Az ülés akkor döntésképes, ha szavazati jogú tagjainak 51 %-a jelen van. Az ülés állásfoglalásait általában nyílt szavazással hozza. Titkos szavazást kell elrendelni, ha a tanács valamely tagja kéri. Döntéshez a szavazatok 2/3-ot meghaladó aránya szükséges. (Az utóbbi követelmény felülvizsgálható, ha változik az iskola programjainak száma.) Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Szavazás esetén az elnök helyettese az elnök álláspontját képviseli.

(3) Az ülésekről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvet a titkár állítja össze, az elnök hitelesíti.

4.

A OTDI Tanácsának feladata és hatásköre

1.§ (1) A OTDI Tanácsának feladata és hatásköre különösen:

1. Kidolgozza az iskola belső szabályzatát és követelményrendszerét az egyetemi és kari doktori szabályzattal összhangban.
2. Felügyeli a doktoranduszok tanulmányi és kutatási tevékenységéhez szükséges szakmai és infrastrukturális feltételek teljesülését.
3. Biztosítja a minőségbiztosítás korszerű elveinek érvényesítését; évente felülvizsgálja az OTDI minőségbiztosítási tervét.
4. A OTDI Tanácsa dönt az iskola anyagi eszközeinek felhasználásáról.
5. Javaslatot tesz az iskola személyi állományának összetételére, változtatására, az iskola

vezetőjének személyére, új oktatók, programok akkreditálására, a témavezetők személyére.

6. Meghatározza a szervezett képzés szerkezetét, az oktatási foglalkozások meghirdetését, a doktori szigorlat/komplex vizsga tárgyainak tematikáját.
7. Dönt a témavezetést érintő kérdésekről; minden szemesztert megelőzően előterjeszti a szemeszter kurzustervét, dönt a kurzusok oktatóinak személyéről.
8. Javaslatot tesz a felvételi vizsgabizottságok összetételére, a doktorandusz hallgatók felvételére. Az ösztöndíjas helyek kari elosztását követően dönt a doktori iskola helyeinek belső elosztásáról. Az elosztás alapelve, hogy a folyamatos működés érdekében minden program évenként legalább egy ösztöndíjas helyet kaphasson.
9. Előterjesztést tesz a szakirányú továbbképzésben, ill. más doktori iskolában letett vizsgák beszámíthatóságáról.
10. Javaslatot tesz az egyéni felkészülés alapján fokozatszerzésre jelentkező pályázó fogadásáról, mellé a témavezetők közül felelőst jelöl ki.
11. Dönt a más doktori iskolából történő átjelentkezésekről.
12. Javaslatot tesz a doktori szigorlat/komplex vizsga tárgyairól, a szigorlati/komplex vizsga vizsgabizottság elnökéről és tagjairól; a fokozatszerzési eljárásra való jelentkezésről, az önálló tudományos munkásság elbírálásáról, a doktori értekezés előzetes vitájának igényéről, az értekezés opponenseiről és a bíráló bizottság összetételéről. A doktori értekezés nyilvános vitájának bíráló bizottságához titkárt jelöl ki. A fokozat odaítéléséről a KDHT javaslata nyomán az EDB dönt.

2.§ (1) Az OTDI Tanácsa az Egyetemi és Kari Habilitációs Szabályzattal összhangban ellátja a habilitációs eljárások előkészítését, az EHHB által engedélyezett nyilvános eljárás lefolytatásának szervezését; mind a habilitációs eljárásra bocsátás kérelmét, mind a cím odaítélésére vonatkozó kari javaslatot a KDHT terjeszti az EHHB elé.

(2) A hiteles hallgatói nyilvántartást a Tanulmányi Osztály, a pénzügyi nyilvántartást a Dékáni Hivatal és a Gazdasági Főigazgatóság végzi.

III. SZAKSPECIFIKUS KÖVETELMÉNYEK

1.§ A képzés elsősorban a következő mesterszakokra épül: neveléstudományi MA, romológia MA, tanári MA, osztatlan tanár szak, andragógia MA, szociológia MA, történelem MA.

A) FELVÉTELI ELJÁRÁS

1.

Általános felvételi feltételek:

1.§ (1) A KDSZ 27. § alapján a szervezett doktori képzésre azok a magyar és külföldi állampolgárok pályázhatnak, akik:

1. – hazai vagy külföldi osztatlan/mesterképzésben legalább jó rendű oklevéllel rendelkeznek vagy azt a felvétel évében legkésőbb a beiratkozási időszak kezdetéig megszerzik;
2. – legalább egy, államilag elismert középfokú „C” típusú (B2 szintű komplex)

nyelvvizsgájuk van a KDHT által meghatározott nyelvek valamelyikéből.

(2) A felvételi eljárásra való jelentkezés további feltételeiről, a benyújtandó dokumentumokról minden évben felvételi hirdetés jelenik meg, ami a PTE BTK honlapján és az OTDI honlapján is hozzáférhető.

(3) Az OTDI minden esetben kéri a jelentkezőtől tudományos (szakmai) önéletrajz és publikációs jegyzék benyújtását, valamint a tervezett kutatási téma minimum 5000, maximum 20 000 n terjedelmű leírását, kutatási terv elkészítését.

2.

Programspecifikus feltételek:

1.§ A felvételi vizsgán a jelentkezőknek általános neveléstudományi és a választott programnak megfelelő jártasságot, szakirodalmi és kutatás módszertani tájékozottságot kell tanúsítaniuk; emellett az oktatástörténet programra jelentkezőktől korszakokra vonatkozó általános történeti tájékozottságot, a nevelésszociológia programra jelentkezőktől általános szociológiai tájékozottságot vár el a felvételi bizottság.

3.

A felvételi eljárás pontozási rendszere:

1.§ (1) A felvételi eljárás során az alábbi pontok adhatók:

<i>Doktori Iskola: „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola</i>		
<i>Doktori Program:</i>		
<i>Jelentkező neve:</i>		
	<i>elérhető pontszám</i>	<i>elért pontszám</i>
<i>korábbi tanulmányi eredmény (jeles vagy kitűnő esetén)</i>	<i>1</i>	
<i>TDK tevékenység, eredmények</i>	<i>2</i>	
<i>publikációk</i>	<i>4</i>	
<i>szakmai, munkahelyi tapasztalat</i>	<i>2</i>	
<i>kutatási terv</i>	<i>10</i>	
<i>szóbeli meghallgatás</i>	<i>20</i>	
<i>egyéb</i>	<i>1</i>	
<i>összesen</i>	<i>40</i>	
<i>Felvételi határozat Elutasítás esetén részletes indokolás</i>	<i>Felvételt nyert / Nem nyert felvételt az alábbi okokból:</i>	

B) KÉPZÉSI FORMÁK

1.

SZERVEZETT KÉPZÉS

1.§ (1) A KDSZ a témavezetésről az alábbiakat határozza meg:

“25.§ (3) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő hallgatók esetében a doktori képzés képzési ideje maximum kétszer négy aktív félév. A második négy féléves szakasz megkezdésének feltétele a komplex vizsga sikeres teljesítése.

(4) A szervezett doktori képzésre felvételt nyert személy, a doktorandusz, az Egyetemmel hallgatói jogviszonyban áll. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre a tanév ütemezésében erre meghatározott időszakban. A Bölcsészettudományi Karon beiratkozásra keresztfélévben nem, csak őszi félévben kerülhet sor. A beiratkozási folyamat lezárásáról és ezzel a hallgató adatainak tanulmányi rendszerben történő rögzítéséről a Kari Hivatal Doktori Iroda gondoskodik.”

(2)A kurzusokon – hacsak az oktató és a hallgató másképp meg nem állapodik – fő szabály szerint kötelező a részvétel. A kurzusok anyagából a doktoranduszok minden szemeszter végén a programok sajátosságainak megfelelő vizsgát tesznek vagy creditszerző dolgozatot adnak be. Emellett minden hallgató rendszeres konzultációt folytat témavezetőjével – a hallgatónak jogában áll az iskola más oktatóival is konzultálni, s ezt a témavezetője illetve a programvezető javasolhatja is.

(3)Az ösztöndíjas hallgatót a Doktori Iskola a tanulmányi és kutatási kötelezettségek teljesítésén túl egyéb feladatokkal is megbízhatja, pl.: szervezési feladatok, egyes adminisztrációs teendők, kiadványozási munkálatok ellátása.

„26. § (1) A doktori képzés segíti a doktoranduszt a PhD fokozat megszerzéséhez szükséges tudás és az önálló kutatói gyakorlat megszerzésében. Ennek érdekében a doktorandusz tudományos képzésben vesz részt, továbbá egyéni kutatómunkát végez.

(2) A doktori képzésben részt vevő hallgató – amennyiben ezt képzési terve lehetővé teszi – oktatói feladatokat is vállalhat, de az oktatás nem képezi a tanulmányi kötelezettség részét. A doktorandusz az általa ellátott oktatási tevékenységért tanulmányi pontot (kreditet) kap. A doktorandusz kérelmet nyújt be a doktori programhoz szándékáról, ha következő aktív félévében önkéntes oktatási tevékenységgel kíván kreditet szerezni. A tanulmányi rendszerben a doktorandusz csak akkor veheti fel az oktatással szerzhető kreditekhez tartozó tárgykódot, ha a programtól oktatási tevékenység ellátására engedélyt/lehetőséget kapott.

A doktori programok képzési tervükben lehetőséget biztosítanak arra, hogy a doktoranduszok – amennyiben nem szándékoznak vagy (lehetőség hiányában) nem tudnak tanítani, – oktatási, kutatási gyakorlat címén szerezhessenek az oktatásával megegyező kreditpontot. A doktori iskolák szabályzataikban rögzítik, hogy oktatási, kutatási gyakorlatként milyen munkát fogadnak el. (Pl. oktatásszervezés, tudományszervezés, mentorálás, tananyagfejlesztés, pályázatfigyelés, pályázatok kidolgozása és lebonyolítása stb.)”

2.

Témavezetés

1.§ (1) A KDSZ a témavezetésről az alábbiakat határozza meg:

„14. § (1) A doktori iskola oktatói a szervezett képzés keretében témákat hirdethetnek meg. A témavezető az a tudományos fokozattal rendelkező egyetemi oktató, illetve kutató, akinek

témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta, és aki – ennek alapján – felelősen irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek fokozatszerzésre való felkészülését. Egy doktorandusznak, illetve doktorjelöltnek egyidejűleg két témavezetője is lehet, amennyiben azt a doktori tanács jóváhagyja. A doktori értekezés címlapján a témavezető vagy a témavezetők nevét egyértelműen fel kell tüntetni.

(2) A témavezető

a) meghirdeti a doktori témát,

b) az ETR-ben teljesítésbejegyzéssel igazolja a doktorandusz kutatási feladatainak teljesítését,

c) évente írásban beszámol a doktori iskola vezetőjének a doktoranduszok teljesítményéről,

d) segíti a doktoranduszt a doktori értekezés, valamint a tudományos közlemények elkészítésében,

e) javaslatot tesz a doktorandusz oktatási és kutatási tervére, segíti azok megvalósítását.”

(2)A témavezetés a képzési idő alatt folyamatosan dokumentált tevékenység:

a.) a téma megjelölése a témavezető részéről;

b.) a téma OTDI Tanácsa általi jóváhagyása;

c.) a téma kiírása, meghirdetése az OTDI honlapján és a www.doktori.hu honlapon;

d.) a doktorandusz jelentkezése (az erre szolgáló űrlap letölthető a doktori iskola honlapjáról), majd felvétele az adott témára az OTDI Tanácsának döntése alapján;

e.) a doktorandusz és a témavezető rendszeres konzultációja – a témavezető évente írásban beszámol az OTDI vezetőjének a doktorandusz teljesítményéről;

f.) témavezetői nyilatkozat arról, hogy az értekezés elővitára ill. védésre bocsátható.

(3) Kettős témavezetésre is lehetőség van, amennyiben a kutatási téma szakmai szempontjai ezt indokolják. A témavezetők egyikét az OTDI Tanácsa felelős témavezetőként bízza meg.

(4) Témavezető-váltásra – írásban tett, alapos indoklással – szintén lehetőség nyílhat, ezt a témavezető vagy a doktorandusz is kezdeményezheti (az erre szolgáló űrlap az OTDI honlapjáról letölthető). A témavezető-váltást az OTDI Tanácsa hagyja jóvá.

3.

B) FOKOZATSZERZÉSI ELJÁRÁS

1.§ A fokozatszerzési eljárásról a KDSZ az alábbiakban rendelkezik:

„36. § (1) A tanulmányait a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktorandusz a doktori képzés során a komplex vizsgát követően a fokozatszerzési eljárásban a kutatási és disszertációs szakasz teljesítésével vesz részt, amelynek célja a doktori fokozat megszerzése.

(2) A doktori képzésbe bekapcsolódhat az is, aki a fokozatszerzésre egyénileg készült fel, feltéve, hogy teljesítette a felvétel és a doktori képzés követelményeit. A képzés követelményeinek teljesítését a sikeres komplex vizsga igazolja, mellyel a hallgatói jogviszony létesül ebben az esetben. (Az egyéni felkészülő doktoranduszokra a szabályzat 37. §-ban foglaltak vonatkoznak.)

(3) A fokozatszerzési eljárásban a hallgatói jogviszony szünetelése legfeljebb két félév lehet, így a doktorandusz a kutatási és disszertációs szakaszban a jogviszonyának időtartama alatt maximum hat félévet tölthet el.

(4) Az Egyetem annak a doktorandusznak, aki a doktori képzésben az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt (abszolutórium) állít ki.

(5) A doktori fokozat megszerzésének feltételei:

- a) a doktori szabályzat alapján előírt kötelezettségek teljesítése;
- b) két idegen nyelv a tudományterület műveléséhez szükséges ismeretének e szabályzatban meghatározottak szerinti igazolása, amely siketek esetében a nem magyar jelnyelv ismeretének az igazolásával is történhet;
- c) az önálló tudományos munkásság, bemutatása cikkkel, tanulmányokkal vagy más módon;
- d) a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldása; értekezés bemutatása; az eredmények megvédése nyilvános vitában.

37. § (1) A 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdett doktori képzésekre a kutatási és disszertációs szakaszban is be lehet kapcsolódni. Az egyéni felkészülők esetében a doktorandusz jogviszony

- a) a doktori fokozatszerzési eljárásra jelentkezési kérelem alapján, a komplex vizsga teljesítésével kezdődik;
- b) a doktori iskola működési szabályzatában kell meghatározni a komplex vizsgára történő jelentkezés elfogadásának, illetve a felvételnek a feltételeit;
- c) a komplex vizsga sikeres teljesítése esetén a doktori program elismeri a komplex vizsgára bocsátás feltételéül meghatározott minimum krediteket, azzal, hogy kérelemre az előzetesen megszerzett ismeretek, kompetenciák alapján további krediteket is el lehet ismerni;

(2) A csak kutatási és disszertációs szakaszra jelentkezések beérkezési határideje a felvételi jelentkezésekkel megegyező. (A KDHT döntése alapján minden év május 22. napja, vagy ha ez nem munkanapra esik, akkor az ezt követő első munkanap.) Komplex vizsgájukra a június 15-30. közötti időszakban kerül sor.

(3) A csak kutatási és disszertációs szakasza jelentkezők kizárólag önköltséges finanszírozási formára pályázhatnak.”

1.

A komplex vizsga

1. § A komplex vizsgáról a KDSZ az alábbiakban rendelkezik:

„**38. § (1)** A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszokra az alábbi szabályok vonatkoznak.

(2) A komplex vizsgát – az Nftv. 72. § (5) bekezdésének megfelelően – az Országos Doktori Tanács által meghatározott elvek mentén szükséges megszervezni. A komplex vizsga követelményeit a doktori iskola működési szabályzatában kell meghatározni és a doktori program meghirdetésekor közzé kell tenni.

(3) A képzési és kutatási szakaszban résztvevő doktoranduszok komplex vizsgára jelentkezésének feltétele a doktori program képzési tervében meghatározott kreditek közül legalább 90 már teljesített kredit, beleértve valamennyi képzési kreditet. A komplex vizsgára bocsátás feltétele,

hogyan a félévben a doktorandusz a program tantervének a képzési és kutatási szakaszra előírt valamennyi kreditjét megszerezze.

A képzési és kutatási szakasz kihagyásával komplex vizsgára jelentkezők vizsgára bocsátásának feltétele a felvételi követelmények és a doktori iskola működési szabályzatában meghatározott feltételek teljesítése.

(4) A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A bizottság legalább három tagból áll. A bizottsági tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel. A bizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, Professor Emeritus vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A bizottság valamennyi tagjának tudományos fokozattal kell rendelkeznie. A bizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője, de a vizsgaeredmény kialakítását véleményével segíti.

(5) A komplex vizsga két részből áll:

- a) az elméleti részből, amely során a doktorandusz a doktori program képzési tervének legalább két tárgyából/témaköréből tesz vizsgát, a vonatkozó tudományág szakirodalmában való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot és
- b) a tudományos vagy művészeti előrehaladásról való beszámolásból.

(6) A komplex vizsga egyes részei külön-külön napokon is lefolytathatóak, sorrendjük tetszőleges, legkésőbbi lezárási időpontjának az adott oktatási félév lezárásával egybe kell esnie.

- a) A komplex vizsga elméleti részében a beszámoltatás a doktori iskola szabályzatában foglaltak szerint zajlik, és a vizsgának lehet írásbeli része is. Az elméleti részben szerzhető pontszámokat a doktori iskola saját szabályzatában határozza meg, a vizsgarész akkor sikeres, ha a vizsgabizottság a doktorandusznak a megszerzhető pontszámok minimum 60 %-át megadta.
- b) A komplex vizsga második részében a vizsgázó előadás formájában ad számot saját kutatási területének szakirodalmi ismereteiről, beszámol a doktori témájában végzett kutatásainak eredményeiről, megjelent tudományos közleményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését. A doktori iskola szabályzatában határozza meg a komplex vizsga második részéhez előzetesen beadandó dokumentumok tartalmi és formai követelményeit, a benyújtásuk idejét és módját.
A témavezetőnek a doktori iskola szabályzatában foglalt módon lehetőséget kell biztosítani, hogy előzetesen írásban és/vagy a vizsgán értékelje a vizsgázót.
A doktori iskola szabályzatában kell meghatározni a komplex vizsga szakmai részében szerzhető pontszámokat, melyeknek minimum 60 %-át meg kell kapnia a vizsgázónak ahhoz, hogy a komplex vizsga sikeres lehessen.

(7) A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismételteti meg.

(8) A komplex vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni. A vizsga eredményét az utolsó vizsgarész napján kell kihirdetni.

(9) A komplex vizsga értékelése kétfokozatú, megfelelt vagy nem megfelelt minősítés lehet. Megfelelt minősítést akkor kaphat a doktorandusz, ha mind az elméleti részben, mind a tudományos vagy művészeti előrehaladásról való beszámolás során a megszerzhető pontszámok legalább 60%-át elérte.

39. § A doktorandusznak a sikeres komplex vizsgát követően maximum négy aktív félév alatt van lehetősége az abszolutórium kiadásához szükséges 240 kredit még hiányzó részét megszerezni. A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése.

40. § A doktorandusznak a komplex vizsgát követően három éven belül a kari doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell benyújtania. Ez a határidő a doktorandusz kérelmére a doktori iskola tanácsának határozatával legfeljebb egy évvel meghosszabbítható, amennyiben a doktorandusz ezen kötelezettségének szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni.”

(1) A komplex vizsga leírását és követelményeit az 1. sz. melléklet tartalmazza

A doktori értekezés (minden fokozatszerzési eljárásban)

„41. § (1) A doktori téma olyan kutatási részterület, amely alkalmas arra, hogy kidolgozása folyamatában a doktorandusz – a témavezető irányításával – elsajátítsa a tudományos módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos eredményhez jusson, és erről tudományos közlemények, tudományos előadások, majd doktori értekezés formájában bizonyosságot tegyen. A doktori témát a doktori iskola tanácsa hagyja jóvá. A doktori téma kiírója az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta.

(2) *A doktori értekezés a jelölt célkitűzéseit, új tudományos eredményeit, szakirodalmi ismereteit, kutatási módszereit bemutató, összefoglaló jellegű munka magyarul vagy a szakma által indokolt idegen nyelven. A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktori értekezés a doktorandusz által készített írásmű, alkotás vagy munka, amellyel bizonyítja, hogy a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldására képes.*

(3) *Az értekezésben fel kell tüntetni a szerzőt, a doktori iskolát, a témavezetőt, a készítés helyét és idejét. Az értekezéshez tartalomjegyzék, magyar nyelvű összefoglaló és irodalomjegyzék tartozik. Ez utóbbiban szerepeltetni kell a jelölt tudományos közleményeit is. Az értekezéshez függelék (pl. fénykép-, dokumentumgyűjtemény, stb.) tartozhat. Az idegen nyelvű összefoglaló angolul, vagy a doktori iskola által meghatározott, az adott tudományág sajátosságainak megfelelő nyelven készül.*

(4) *A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévet megelőzően megkezdő doktoranduszok esetében az értekezést a fokozatszerzésre irányuló kérelem benyújtásával egy időben vagy a kérelem elfogadását követő két éven belül a szakmailag illetékes doktori iskolánál kell benyújtani. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktorjelöltnek nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, fokozatszerzési eljárásra való jelentkezését két éven belül nem utasították el, két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védése vagy 5 éven belül nem vonták vissza doktori fokozatát. Ezen további feltételeknek való megfelelésről, továbbá arról, hogy a disszertáció önálló munka, az irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek, a doktorjelölt írásban nyilatkozik a doktori értekezés benyújtásakor illetve a fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéskor.*

A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktorandusznak a komplex vizsgát követő három éven belül a kari doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell benyújtania. A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktori értekezés benyújtójának nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, illetve két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védése. Az ezen további feltételeknek való megfelelésről a doktori értekezés benyújtója írásban nyilatkozatot tesz a doktori értekezés benyújtásakor.

A doktori értekezés benyújtásakor minden esetben csatolni kell a témavezető nyilatkozatát arról, hogy a dolgozat nyilvános vitára bocsátását támogatja.

(5) *Az értekezést elektronikus formában is be kell nyújtani a doktori iskolához. Az elektronikus formán kívül az értekezést doktori iskola által meghatározott formában és példányszámban a kell benyújtani.*

(6) Az értekezéshez mellékelni kell az értekezés téziseit a doktori iskola által meghatározott példányban és nyelven. A doktori értekezés téziszülete az önálló tudományos munkásság eredményeit összefoglalóan mutatja be. Az eredményeket egységes, önmagában érthető rendszerben kell bemutatni, az új megállapításokat tételesen, a pályázó szakmai publikációira, illetve művészeti alkotásaira építve.

(7) Az értekezés és a tézisek formai követelményeit és terjedelmét a doktori iskola határozza meg.

(8) Az értekezés benyújtásakor a doktori iskola tanácsa javaslatot tesz a bírálóbizottságra és a két hivatalos bírálóra, akik közül az egyik nem állhat foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a Pécsi Tudományegyetemmel. A kijelölt hivatalos bírálók a feladatot 15 napon belül indokolás nélkül visszautasíthatják.

3. A nyilvános vita

5.§ (1) A bírálati eljárásról és a nyilvános vitáról a KDSZ az alábbiak szerint rendelkezik:

„41. § (1) A doktori téma olyan kutatási részterület, amely alkalmas arra, hogy kidolgozása folyamatában a doktorandusz – a témavezető irányításával – elsajátítsa a tudományos módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos eredményhez jusson, és erről tudományos közlemények, tudományos előadások, majd doktori értekezés formájában bizonyosságot tegyen. A doktori témát a doktori iskola tanácsa hagyja jóvá. A doktori téma kiírója az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta.

(2) A doktori értekezés a jelölt célkitűzéseit, új tudományos eredményeit, szakirodalmi ismereteit, kutatási módszereit bemutató, összefoglaló jellegű munka magyarul vagy a szakma által indokolt idegen nyelven. A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktori értekezés a doktorandusz által készített írásmű, alkotás vagy munka, amellyel bizonyítja, hogy a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldására képes.

(3) Az értekezésben fel kell tüntetni a szerzőt, a doktori iskolát, a témavezetőt, a készítés helyét és idejét. Az értekezéshez tartalomjegyzék, magyar nyelvű összefoglaló és irodalomjegyzék tartozik. Ez utóbbiban szerepeltetni kell a jelölt tudományos közleményeit is. Az értekezéshez függelék (pl. fénykép-, dokumentumgyűjtemény, stb.) tartozhat. Az idegen nyelvű összefoglaló angolul, vagy a doktori iskola által meghatározott, az adott tudományág sajátosságainak megfelelő nyelven készül.

(4) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévet megelőzően megkezdő doktoranduszok esetében az értekezést a fokozatszerzésre irányuló kérelem benyújtásával egy időben vagy a kérelem elfogadását követő két éven belül a szakmailag illetékes doktori iskolánál kell benyújtani. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktorjelöltnek nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, fokozatszerzési eljárásra való jelentkezését két éven belül nem utasították el, két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védése vagy 5 éven belül nem vonták vissza doktori fokozatát. Ezen további feltételeknek való megfelelésről, továbbá arról, hogy a disszertáció önálló munka, az irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek, a doktorjelölt írásban nyilatkozik a doktori értekezés benyújtásakor illetve a fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéskor.

A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktorandusznak a komplex vizsgát követő három éven belül a kari doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell benyújtania. A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktori értekezés benyújtójának nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori

fokozatszerzési eljárása, illetve két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védése. Az ezen további feltételeknek való megfelelésről a doktori értekezés benyújtója írásban nyilatkozatot tesz a doktori értekezés benyújtásakor.

A doktori értekezés benyújtásakor minden esetben csatolni kell a témavezető nyilatkozatát arról, hogy a dolgozat nyilvános vitára bocsátását támogatja.

(5) Az értekezést elektronikus formában is be kell nyújtani a doktori iskolához. Az elektronikus formán kívül az értekezést doktori iskola által meghatározott formában és példányszámban a kell benyújtani.

(6) Az értekezéshez mellékelni kell az értekezés téziseit a doktori iskola által meghatározott példányban és nyelven. A doktori értekezés téziszünete az önálló tudományos munkásság eredményeit összefoglalóan mutatja be. Az eredményeket egységes, önmagában érthető rendszerben kell bemutatni, az új megállapításokat tételesen, a pályázó szakmai publikációira, illetve művészeti alkotásaira építve.

(7) Az értekezés és a tézisek formai követelményeit és terjedelmét a doktori iskola határozza meg.

(8) Az értekezés benyújtásakor a doktori iskola tanácsa javaslatot tesz a bírálóbizottságra és a két hivatalos bírálóra, akik közül az egyik nem állhat foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a Pécsi Tudományegyetemmel. A kijelölt hivatalos bírálók a feladatot 15 napon belül indokolás nélkül visszautasíthatják.”

4. Az önálló tudományos munkásság

“46. § (1) A doktorandusz tudományos munkásságát az értekezés benyújtásakor tudományos folyóiratban vagy kötetben megjelent – részben megjelentetésre elfogadott – monográfiával, közleményekkel kell igazolnia. A tudományos publikációs tevékenység megítélése során csak az MTMT adatbázisában szereplő művek vehetők figyelembe.

(2) A doktori iskola működési szabályzata tartalmazza, hogy a doktori értekezés benyújtójának az értekezés beadásakor milyen – megjelent vagy közlésre elfogadott – tudományos közleményekkel kell rendelkeznie. A szakmai igényeket a közlési hely és szám tekintetében a doktori iskola tanácsa három évenként (első alkalommal 2001-ben) határozza meg.

(3) A közleményeknek társszerzői is lehetnek, közöttük a doktorandusz témavezetője is. Ha a közleményben két doktorandusz is szerző, úgy a témavezetőnek kell nyilatkoznia, hogy az értekezésben felhasznált eredmények mennyiben tükrözik az adott jelölt hozzájárulását.

(4) A doktorandusz publikációinál minden esetben meg kell jelölnie, mely doktoriskolában, és mely doktori iskolához tartozó képzésben vesz részt és ki a téma vezetője.”

C) HABILITÁCIÓS ELJÁRÁS

1.§ Az OTDI-re is érvényes szabályzatok közül a habilitációs eljárások rendjét, a habilitált doktori cím megszerzésének feltételeit a PTE EHSZ és a PTE BTK Habilitációs Szabályzata határozza meg.

A PTE EHSZ dokumentuma itt található:

http://www.pte.hu/files/tiny_mce/File/szabalyzatok/48mell-habilitaciosszabalyzat20130620.pdf

A PTE BTK Habilitációs Szabályzata az alábbi honlapon található:

http://btk.pte.hu/phd_szabalyzatok

Kelt: Pécs, 2017. szeptember 18.

Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin s.k.

OTDI iskolavezető

Záradék:

PTE BTK Kari Tanács 961/2013. (VI. 26.) sz. határozata

A PTE BTK Kari Tanácsa nyílt szavazással egyöntetű 15 igen szavazattal (0 nem szavazat, 0 tartózkodás) határozatában jóváhagyja a PTE Bölcsészettudományi Kar Doktori Szabályzatát, melynek jelen szabályzat a mellékletét képezi.

Kelt: Pécs, 2017. szeptember 18.

Prof. Dr. Bereczkei Tamás

s.k. dékán

**A komplex vizsga leírása, témakörei és irodalma
a doktori képzést 2016/2017-ben vagy később megkezdők számára**

I.

A KOMPLEX VIZSGA LEÍRÁSA

A komplex vizsgára bocsátás feltétele a doktori képzés „képzési és kutatási szakaszában” (az első négy félévben) legalább 90 kredit, ezen belül valamennyi, a doktori iskola képzési tervében előírt „képzési kredit” (mely a tantárgyi követelmények teljesítésével gyűjthető össze) megszerzése. (Ez alól kivételt képez a doktori fokozatszerzésre egyénileg felkészülő hallgató, akinek hallgatói jogviszonya a komplex vizsgára történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre.) A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni.

A bizottság legalább három tagból áll. A bizottsági tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel. A bizottság elnöke egyetemi tanár, kutatóprofesszor, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, professor emeritus, vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A bizottság valamennyi tagjának tudományos fokozattal kell rendelkeznie. A bizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője.

A komplex vizsga két részből áll:

Elméleti rész: amely során a doktorandusz a vonatkozó tudományág szakirodalmában való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot, **legalább két témakörből:** általános neveléstudományi (A) és program-specifikus (nevelésszociológiai (B/1) vagy oktatástörténeti (B/2)) témakörökből.

Disszertációs rész (C): amely során a jelölt a tudományos előre haladásáról számol be. Továbbá a vizsgázó szóban ad számot szakirodalmi ismereteiről, beszámol kutatási eredményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését.

II. ELMÉLETI RÉSZ I.

A) NEVELÉSTUDOMÁNY – ÁLTALÁNOS TÉMAKÖRÖK

1. A neveléstudomány fejlődéstörténete, rendszere és paradigmái

Irodalom:

- Ballér Endre (1992): Folyamatosság a magyar neveléstudományban. *Magyar Pedagógia* 2. 107-118.
- Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatáskutatás Innováció*, 1.1.64-90.
- Kozma Tamás: Pedagógiáink paradigmái. In: Csapó Benő – Vidákovich Tibor (szerk., 2001): *Neveléstudomány az ezredfordulón*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 23-38.
- Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete: Nemzetközi tudományfejlődési és recepciós hatások, egyetemi tudománnyá válás, középiskolai tanárképzés*. Osiris, Budapest.
- Németh András – Bíró Zsuzsanna Hanna (szerk., 2009.): A magyar neveléstudomány a XX. század második felében. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Németh András – Pukánszky Béla (1997): Paradigmatikus irányzatok a magyar neveléstudomány fejlődéstörténetében. *Magyar Pedagógia*, 3-4. sz. 303-317.

2. A magyar nevelés- és művelődéstörténet 19–20. századi csomópontjai

Irodalom:

- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris, Budapest.
- Mészáros István (1981): *Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777*. Akadémiai, Budapest.
- Mészáros István (1996): *A magyar iskolatörténet kronológiája 996-1996*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Mann Miklós (1993): *Kultúrpolitikusok a dualizmus korában*. OPKM, Budapest.
- Nagy Péter Tibor (2000): *Járszalag és aréna: egyház és állam az oktatáspolitikai erőterében a 20. századi Magyarországon*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.
- Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 399-457.
- Németh András – Skiera, E. (1999): *A reformpedagógia és az iskola reformja*. Budapest.
- Pukánszky Béla – Zsolnai Anikó (szerk., 1998): *Pedagógiák az ezredfordulón*. Eötvös J. Kiadó, Budapest.

3. Az oktatás és nevelésszociológia kutatási fókuszai

Irodalom:

- Giddens, Anthony (2008): Szociológia, Osiris, Budapest. 541-561.
- Lawton, Denis (2003): Társadalmi osztály és az iskoláztatás esélye. In: Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és Társadalom. Szöveggyűjtemény. Dialóg Campus, Budapest-Pécs*. 91-95.
- Andorka Rudolf (1997): Bevezetés a szociológiába, Osiris, Budapest. 220-223. - 378-401.
- Bigazzi Sára (2015): Tudás és kontextus: a szociális reprezentáció elmélete. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlisslocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 49-79.
- <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

- Boreczky Ágnes (2015): Családkutatások nevelésszociológiai nézőpontból .In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 103-137.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>
- Huszár Ágnes (2015): A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 273-295.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>
- Kozma Tamás (2015): Az oktatási rendszer szociológiája. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 79-103.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>
- Meleg Csilla (2015): Nevelésszociológiai problémakörök és nézőpontok. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 19-49.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>
- Pusztai Gabriella (2015): Tőkeelméletek az oktatáskutatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 137-161.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

4. Az oktatáspolitikai alapkérdései. Gazdasági, társadalmi, demográfiai jellemzők és változások

Irodalom:

- Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): *Cigányok, iskola, oktatáspolitikai*. Új Mandátum Kiadó, Budapest. 128-174.
- Halász Gábor: Az oktatáspolitikai két évtizede Magyarországon: 1990-2010.
http://halaszg.ofi.hu/download/Policy_kotet.pdf
- Kozma Tamás (2006): *Az összehasonlító neveléstudomány alapjai*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.
- Lannert Judit (2015): A PISA adatok használata és értelmezése a módszertani kritikák tükrében. *Educatio*, 2015/2.18–29.

5. Tér és társadalom. Települési, társadalmi és iskoláztatási egyenlőtlenségek

Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris, Budapest. 116-154, 201-232, 427-457.
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevazetes_a_szociologia/ch01.html
- Fehérvári Anikó (2015): Társadalmi mobilitás és az iskola In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 183-211.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>
- Forray R. Katalin – Kozma Tamás (1999): Az oktatáspolitikai regionális hatásai. In: *Magyar Pedagógia* 1999/2. 123-139.
- Gazsó Ferenc (2006): Társadalmi struktúra és iskolarendszer. In: *Társadalmi metszetek* (szerk. Kovách Imre), Napvilág Kiadó, Budapest. 207-227.
- Cserti Csapó Tibor (2015): A cigány csoportok helyzete a modern társadalomban – szociológiai megközelítések és azok problematikája. In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlilocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 49-79.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Nahalka István (2003): Az oktatás társadalmi meghatározottságának értelmezési keretei. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 37-54.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

6. A formális nevelés szociológiája

Irodalom:

Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): *Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Új Mandátum- Oktatókutató Intézet, Budapest, 293p.*

Kozma Tamás (1997): *Bevezetés a nevelésszociológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 85-122., 259-334., 405-421.

Szabó László Tamás (2003): *A rejtett tanterv*. In: Meleg Csilla (szerk., 2003): *Iskola és Társadalom. Szöveggyűjtemény*. Dialóg Campus, Budapest-Pécs. 120-129.

Török Balázs- Szekszárdi Júlia- Máyer József (2011): *Az iskolák belső világa*. In: Balázs Éva - Kocsis Mihály - Vágó Irén (szerk., 2011): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 273-293.

Sági Matild – Varga Júlia (2011): *Pedagógusok*. In: Balázs Éva - Kocsis Mihály - Vágó Irén (szerk.,): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 295-322.

ELMÉLETI RÉSZ II.

B/1) PROGRAMSPECIFIKUS TÉMAKÖRÖK – NEVELÉSSZOCIOLÓGIA

1. Multikulturalitás, inklúzió és egyenlőség a társadalomban és a nevelésben

Irodalom:

Banks, J. A. (1998): *Nevelés és kulturális sokszínűség az Egyesült Államokban*. In: Cs. Czachesz Erzsébet (szerk.): *Multikulturális nevelés*. Mozaik, Szeged. 135-148.

Cserti Csapó Tibor, Orsós Anna (2013): *A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák*. In: Szerk.: Varga Aranka *Esélyegyenlőség a mai Magyarországon*. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, pp. 99-120.

Forray R. Katalin, Cs. Czachesz Erzsébet és Lesznyák Márta: *Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés*. In: Báthory Zoltán és Falus Iván (szerk., 2001): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris, Budapest. 111-125.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Kozma Tamás (1993): *Etnocentrizmus*. *Educatio* 2. (195-210)

Varga Aranka (2015) *Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában*. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlisslocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 241-273.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Varga Aranka (2015): *Az inklúzió szemlélete és gyakorlata*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 7-86.

2. A kisebbségi oktatáspolitikai paradigmái Európában és Magyarországon

Irodalom:

1.

- Cserti Csapó Tibor (2006): Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*. PTE BTK, Pécs. 17-37.
- Cserti Csapó Tibor (2000): A nemzetközi kisebbségvédelem alapkérdései. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia – Ciganológia*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 25-42.
- Fórika László – Török Tamás – Magicz András (2015) A nemzetiségi jogok rendszere.(2015) In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 271-310.
<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>
- Győri Szabó Róbert (1998): Kisebbségpolitikai rendszerváltás Magyarországon. Osiris. Budapest. 468p 152-173.
- Kozma Tamás (2005): *Kisebbségi oktatás Közép-Európában*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.
<http://mek.oszk.hu/09700/09746/>
- Pálmainé Orsós Anna – Forray R. Katalin (2010): Hátrányos helyzetű vagy kulturális kisebbség - cigány programok. In: *Educatio*. 75-87.

3. A hazai cigányság oktatásszociológiai megközelítése

Irodalom:

- Havas Gábor (1995): A magyarországi romákról. Szociológiai Szemle 5. sz. 3-20.
- Havas Gábor-Kemény István-Liskó Ilona Cigány gyerekek az általános iskolákban.(2001): Oktatókutató Intézet, Budapest 68 p.
<http://mek.oszk.hu/09500/09513/09513.pdf>
- Kemény István- Jankó Béla- Lengyel Gabriella (2004):A magyarországi cigányság, 1971-2003. Gondolat –MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet Budapest
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_02_A_magyarorszagi_ciganysag/ch01.html
- Kertesi Gábor- Kézdi Gábor (2009): Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. Közgazdasági Szemle, LVI. évf., 2009. november (959–1000. o.)
http://epa.oszk.hu/00000/00017/00164/pdf/1_kertesi-kezdi.pdf
- Pálmainé Orsós Anna – Forray R. Katalin (2010): Hátrányos helyzetű vagy kulturális kisebbség - cigány programok. In: *Educatio*. 75-87.
- Zolnay János (2015) A roma diákok esélyei a közoktatásban In: Orsós Anna (szerk.): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 249-270.
<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

4. Szocializáció és nyelvi szocializáció

Irodalom:

- Bernstein, B. (1975): Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In: Pap-Szépe (szerk.): *Társadalom és Nyelv. Szociolingvisztikai írások*. Gondolat, Budapest. 393-435.
- Forray R. Katalin- Hegedűs T. András: *Cigány gyerekek szocializációja*. Aula, Budapest, 1998. 28-33.
- Mollenhauer, Klaus (2003): Szocializáció és iskolai eredmény. In: Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és Társadalom*. Szöveggyűjtemény. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 95-109.
- Réger Zita (1990): *Utak a nyelvhez*. Akadémia Kiadó, Budapest.

Szalai Andrea (2015): A cigány kisebbség nyelvei: szociolingvisztikai aspektusok. In: Orsós Anna (szerk.): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlilocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 117-150.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

5. Az életminőség, az iskolázottság és a hátrányos helyzet összefüggései

Irodalom:

Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest. 534-564, 566-597.

Pusztai Gabriella (2009) *A társadalmi tőke és az iskola*. Új Mandátum Kiadó, Oktatás és Társadalom, Budapest. 10-56.

Sidianus, J.–Pratto, F. (2005): *A társadalmi dominancia*. Osiris, Budapest. (A témához kapcsolódó fejezetek.)

Meleg Csilla (2009): Időorientációk és esélykülönbségek. In Pusztai Gabriella – Rébay Magdolna (szerk.): *Kié az oktatáskutatás? Tanulmányok Kozma Tamás 70. születésnapjára*. Csokonai Kiadó, Debrecen. 32-46.

Híves Tamás (2015): A hátrányos helyzet területi aspektusai. In: *Kudarok és megoldások. Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés*. Szerk.: Fehérvári Anikó – Tomasz Gábor. OFI, Budapest. 13-31.

Fehérvári Anikó (2015): A hátrányos helyzetű tanulók oktatásának változása, 2006–2014. In: *Kudarok és megoldások. Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés*. Szerk.: Fehérvári Anikó – Tomasz Gábor. OFI, Budapest. 31-52.

Lannert Judit (2015): Hatékonyság, eredményesség és méltányosság a közoktatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 295-321.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

B/2) PROGRAMSPECIFIKUS TÉMAKÖRÖK – NEVELÉS- ÉS OKTATÁSTÖRTÉNET

1. A neveléstörténet-írás története, irányzatai, hazai művelői és eredményei

Irodalom:

Balogh László (szerk., 1996): *Neveléstörténet és neveléstörténet-írás*. OPKM, Budapest.

Bíró Zsuzsanna Hanna – Pap K. Tünde (szerk.): *Posztmodern kihívások a pedagógiatörténet-írásban*. Gondolat, Budapest.

Kéri Katalin (1997): *Mi a neveléstörténet?* JPTE, Pécs.

<http://www.mek.oszk.hu/01800/01886/>

Kéri Katalin (2015): *Adatok és művek a nem nyugati kultúrák neveléstörténetének kutatásáról*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs.

<http://mek.oszk.hu/15500/15542/>

Márkus Gábor – Mészáros István – Gazda István (szerk., 1985): *Magyar neveléstörténeti irodalom 1800-1944*. Könyvértékesítő Vállalat, Budapest.

Németh András: A neveléstörténet főbb irányzatai, hazai kutatási eredményei. In: Vörös Katalin (szerk., 2015): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. 12-20. (PTE Pedagógusképzési Tankönyvtár)

<http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/>

Nagy Péter Tibor (2013): Elitszociológia és neveléstörténet-írás. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*. 3. 40-59.

<http://nevelestudomany.elte.hu/index.php/2013/10/elitszociologia-es-nevelestortenet-iras/>

2. A magyar nevelés- és oktatástörténet 19-20. századi forrástípusai és a forráskutatás főbb módszerei

Irodalom:

- Endródy-Nagy Orsolya (2017): A gyermekkor-történeti ikonográfia kutatási irányai és lehetőségei. *Gyermeknevelés*, 5. 1. sz. 110–122.
http://gyermekneveles.tok.elte.hu/17_1_szam/pub/endrody_nagy_2.html
- Jáki László (1993): *A magyar neveléstudomány forrásai*. OPKM, Budapest.
- Kéri Katalin (2001): *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*. Műszaki, Budapest.
- Kéri Katalin (2015): A neveléstörténet forrásai. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.
http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_nevelstortnet_forrsai.html
- Pukánszky Béla (szerk., 2008): *A neveléstörténet-írás új útjai*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Hegedűs Judit, Németh András, Szabó Zoltán András (szerk., 2013): *Pedagógiai historiográfia: Új elméleti megközelítések, metodológiai eljárások*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Szabolcs Éva (2013): Mikrotörténelem és pedagógiatörténet-írás. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*. 3. 60-65.
<http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/2013/10/mikrotortenelem-es-pedagogiatortenet/>
- Szabolcs Éva (1999): *Tartalomelemzés a gyermekkép történeti kutatásában. Gyermekkép Magyarországon 1867-1890*. Tankönyvkiadó, Budapest.

3. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei I. A gyermekkor-történet kutatása

Irodalom:

- Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 241-259.
- Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki, Budapest.
- Pukánszky Béla (szerk., 2003.): *Két évszázad gyermekei – A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*. Eötvös József Kiadó, Budapest.
- Kéri Katalin (2013): Okos asszony nem marad gyermek nélkül: Anyai szerep, gyermeknevelés a 17-19. századi Magyarországon. In: Bús Imre (szerk.): *Tanulmányok a gyermekkultúráról*. PTE IGYK Gyermekkultúra Kutatócsoport, Szekszárd, 25-55.
<https://kerikatalin.wordpress.com/2013/07/23/okos-asszony-nem-marad-gyermek-nelkul-anyai-szerep-gyermekneveles-a-17-19-szazadi-magyarorszagon/>
- Szabolcs Éva (2011): *Gyermekből tanuló. Az iskolás gyermek konstruálása 1868-1906*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Szabolcs Éva (szerk., 2009): *Iffjúkorok, gyermekvilágok I-II*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

4. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei II. A lánynevelés és női művelődés története

Irodalom:

- Kéri Katalin (2015): *Női élet, leánynevelés az újkorban*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Kéri Katalin (2010): *Hölgyek napernyővel*. Pro Pannonia, Pécs. (A mű vonatkozó részei.)
- Kéri Katalin (2013): [Tendenciák és eredmények a nőnevelés-történet nemzetközi kutatásában](http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/2013/10/tendenciak-es-eredmenyek-a-noneveles-tortenet-nemzetkozi-kutatasan). *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*. 3. 22-39.
<http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/2013/10/tendenciak-es-eredmenyek-a->

[nonevelés-történet-nemzetközi-kutatásában/](#)

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 331-399.

Pukánszky Béla (2006): *A nőnevelés évezredei*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Pálmai Dóra – Vörös Katalin – Takács Zsuzsanna (2015): Vázlat a magyar intézményes leánynevelés fejlődéséről. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/vzlat_a_magyar_intzmnyes_lenynevelsrl.html

5. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei III. Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. A tankönyvkutatás alapjai

Irodalom:

Fischerné Dárdai Ágnes: *A tankönyvkutatás alapjai*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest; Pécs, 2002.

Fischerné Dárdai Ágnes, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia, Szűcs-Rusznak Karolina (2015): Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. Comeniustól a kísérleti tankönyvekig. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/tanknyvek_taneszkzk_a_nevels_trtnetben_comeniustl_a_ksrleti_tanknyv.htm

Mészáros István (1989): *A tankönyvkiadás története Magyarországon*. Tankönyvkiadó, Budapest – Dabas.

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat, Budapest.

6. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei IV. A hazai pedagógusképzés és tanári professzió története. Az oktatási-nevelési módszerek történeti változásai. Az iskolai tér (épület, berendezés, eszközök) történeti változása

Irodalom:

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 457-527.

Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete: Nemzetközi tudományfejlődési és recepciós hatások, egyetemi tudománnyá válás, középiskolai tanárképzés*. Osiris, Budapest.

Németh András (2015): Az iskolai tér, iskolaépítészet. A tanterem és berendezésének története. In: *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Szerk.: Vörös Katalin PTE, Pécs.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/az_iskolai_tr_iskolaptszet.html

Németh András (2012): *Magyar pedagógusképzés és pedagógus szakmai tudásformák I. 1775–1945: nemzeti fejlődési trendek, nemzetközi recepciós hatások*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Németh András (2015): A pedagógusképzés és pedagógusszerep története. A pedagógus szakma kialakulása és differenciálódása; a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárások a történelem során. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagguskpzs_s_pedaggusszerep_trtnete.html

Baska Gabriella, Nagy Mária, Szabolcs Éva (2001): *Magyar tanító, 1901*. Iskolakultúra Könyvek, Pécs.

<http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/books/Magyar%20tan%EDt%F3,%201901.pdf>

III. C. DISSZERTÁCIÓS RÉSZ

Cél: a tudományos előrehaladás bizonyítása az alábbi tematika mentén

1. A disszertáció témájának bemutatása
 - a. A téma tudomány-rendszertani helye
 - b. A téma relevanciája
 - c. A téma aktualitása
 - d. A disszertáció munkacímének/alcímének értelmezése (kronológiai, topográfiai, logikai, terminológiai stb. szempontok)
2. A kutatási probléma bemutatása
 - a. Kutatási kérdések
 - b. Hipotézisek
3. A téma szakirodalmi előzményeinek áttekintése
 - a. A hazai és nemzetközi szakirodalom bemutatása
 - b. A szakirodalom kritikai elemzésének legfontosabb megállapításai
 - c. Szakirodalmi lista
 - i. idegen nyelvű szakirodalmi források
4. A kutatás módszertani apparátusának bemutatása
 - a. A módszertani előzmények, eljárások bemutatása
 - b. A saját módszertani apparátus bemutatása
 - i. A kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek bemutatása
 - ii. A mintavételi eljárás bemutatása
 - iii. A módszertani nehézségek/sikerek bemutatása
 - c. Források, forráskritika
5. A disszertáció szerkezete
 - a. A disszertáció fejezeteinek, alfejezeteinek bemutatása
 - b. A fejezetek arányainak számbavétele
 - c. Mellékletek (képek, ábrák, grafikonok, szövegek)
6. A disszertáció eredményei
 - a. A disszertáció várható tudományos eredményeinek számbavétele
 - b. A kutatás eredményeinek közzlése (konferenciák, szakmai rendezvények, tanulmányok, folyóiratok, tanulmánykötetek)
7. A kutatás ütemezése